

Tolfte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Tolfte söndagen i Treenighetstid

Ödmjukhet och tro – Fariséns och publikanens söndag

Jes. 2:12-17; 1 Joh. 1:8 - 2: 2; Luk. 18:9-14; Ps. 68:6a, 7a, 36b - Ibid. v. 2-4, 20

Vad blir ett fönster som beläggs med bly? Jo, det blir svårt att se igenom. Vi kallar det spegel. Spegel kan vara nyttiga, men betraktade som fönster är de helt värdelösa.

I dag, den Tolfte söndagen i Treenighetstid, är temat ödmjukhet och tro. Och ödmjukhet är helt centralt för alla som vandrar den kristna vägen. Ödmjukheten är en dygd som står i motsats till högmod. Ödmjukheten är en hjärtats princip och, faktiskt, ett vapen i kampen mot självförhärligandet; högmodets giftiga frukt.

Jag hade kunnat stanna här och inte säga ett enda ord till. Men detta är så viktigt och i många stycken främmande att vi måste säga något ytterligare. Kanske för att själv försöka förstå ödmjukhetens kraft.

Det har på senare tid spridits ett antal s.k. utmaningar i sociala medier. Somliga har ett budskap, andra är bara dumma. En av de senaste innebär att man skall hålla en hink isvatten över sig för att stödja forskningen om ALS. Det gemensamma i dessa utmaningar i sociala medier är att de utgör en möjlighet för var och en att synas och berätta för andra om sin rättfärdighet.

Jesu liknelse om fariséns och publikanen handlar om detta; att låta andra få reda på vilken god människa man är. I dagens evangelietext hörde vi om hur fariséns ville låta hela världen höra hur rättfärdig han var. Han var minsann inte som de där syndarna och alls inte som tullindrivaren. Partigångaren – jo, Fariséerna var ett parti – lät omgivningen få veta att han minsann följde fastreglerna och betalade tionde på allt han tjänar. Fariséns gjorde allt rätt och inga fel. Publikanen å sin sida, han som tjänar det världsliga och i fariséernas ögon var allt annat än rättfärdig, höll sig i bakgrunden, mer bekymrad över den dom som skulle komma över hans själ. Han visste att han felade. Han erkände det och var därmed den av de två som var mest rättfärdig.

Låt mig göra en sak klar redan nu. Det är tillbörligt och rätt att följa fastregler, betala kyrkoavgiften och skänka pengar till välgörenhet. Evangeliet idag meddelar på inga vis motsatsen. Vad vi däremot lär oss idag, är att göra dessa saker med ett ödmjukt hjärta och vi lär oss vikten av att vi ser oss själva i sanningens ljus.

Här ser vi skillnaden mellan ett fönster och en spegel. Fönstret tillåter oss att se igenom och bortom oss själva; se att sanningen inte är jag själv. Spegeln däremot hindrar synen och gör allt utanför oss mindre; den reflekterar världen så som jag själv vill ha den. Spegelbilden uppfattas som sanning. Fönstret tillåter vidare syn men spegeln är, bokstavligt talat, en ögonbindel.

Tolfte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Om inte utmaningen med isvattnet hade haft som drivkraft att spegla och upphöja jaget, hade man lättare kunnat se ett steg längre och kanske frågat sig vad det är för fond som tar emot pengarna. Det är ju alltid annars så noga. Då hade man kanske fått reda på att fonden stödjer forskning som använder sig av embryonala stamceller, något som strider mot vad vi menar är etiskt riktig forskning.

Man behöver ibland en kalldusch för att se klart. Och Jesu budskap kan vara en riktig kalldusch. Faktum är att det står i motsats till så mycket i den modernism där vi har fastnat. Det är snudd på att vara ett självmordsuppdrag att tala om ödmjukhet i en tid då allt tycks handla om den egna personen och att förverkliga sig själv här och nu.

Spegeln är en ögonbindel. Den tillåter oss inte att se bortom nuet. Den hindrar oss att nå det mål Gud har för oss. Den håller oss fångna och borta från den väg Kristus öppnade och som Gudsmo- dern, genom upphöjelsen till himmelen, visade var möjlig. Det bly vi belade fönstret med är ett gift som vi själva grävt upp och brutit från skapelsen. Det bly som fördunklar vår syn och förmörkar våra hjärtan är sådant våld bara människan är kapabel att åstadkomma. Och allt detta bly som håller oss borta från gudomliggörelsen är brutet i högmodets gruva.

Vi lever i en endimensionell värld där vi många gånger nöjer oss med att ha som moralisk kompass att kunna se sig själv i spegeln. Och helt visst, det är nyttigt att, för sig själv, erkänna sina fel och brister. Och visst kan man förlåta sig själv. Om detta talar många moderna självhjälpsguruer. Men detta är lika bedrägligt som att tro att spegeln återger sanningen. Det är bara En som kan ge absolut förlåtelse och den förlåtelsen förutsätter att vi ser oss själva med uppriktig klarhet och vänder om.

Jag vet, liksom du, hur svårt det kan vara att erkänna fel. Både inför mig själv och andra. Men jag vet också vilken oerhörd befrielse det är att faktiskt göra det. Att från sin medmänniska höra orden 'jag förlåter dig' kan betyda väldigt mycket. Att samtidigt veta att det finns ytterligare en instans att söka förlåtelse hos, och från honom, Sanningen, höra 'du är förlåten', det betyder allt.

Om jag verkligen tror detta; att Kristus är den som upprättar. Om jag verkligen tror på ett evigt liv. Om jag verkligen litar på vad apostlarna vittnar om och, vilket vi hörde i dagens epistel, att "om någon syndar, har vi en som för vår talan inför Fadern - Jesus Kristus som är rättfärdig. Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens."¹ Om jag gör det; betyder inte det att jag måste ta mitt eget liv på större allvar?! Jo, det gör det. Den dag då blyet på spegelns baksida smälter bort, då är det antingen en Andens friska vårfläkt som smeker ditt hjärta, eller så varmt att jag hade önskat att kunna göra om allt från början och då göra rätt. Och den dagen kommer, då du ser igenom glaset och förstår att dina val, här och nu, får konsekvenser i evigheten.

Den dag du inser att världen inte får plats i din spegelbild utan är mycket större och rymmer så obegripligt mycket mer, då kommer också ödmjukheten inför livet och allt heligt.

¹ 1 Joh 2:2

Tolfte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Men mot blyförgiftning räcker det inte med fönsterputs. Nej, för att sanningen skall framträda krävs mer än att polera spegelns yta. Blyets gift måste skrapas bort; den plack, den stenhårda yta som vi spacklat klarsynen med och som tynger våra hjärtan, måste rensas ut. Så som Jesus rensade templet från månglarna, så kommer Kristus och rensar våra hjärtan. Och när ytan rämnar; när vi inte längre har behov av att förhärliga oss själva, när ödmjukheten blir vår väg, då kan vi hitta oss själva.

Men var börjar jag? Börja här och nu, precis där du är. Säg ja till Kristus Jesus vår Herre. Säg 'förlåt mig'. Säg 'Herre Jesus Kristus, Guds Son, förbarma dig över mig, syndare'. Släpp garden och våga leva din tro på Honom, den uppståndne. Och gör det med ödmjukhet. Gör det och du har det bästa vapnet mot allt som vill att du stannar kvar i din egen spegelbild.

Nu skall du få en utmaning. Inte från mig, men via mig:

Nästa gång du ser dig själv i spegeln, vet då, att sanningen finns bortom blyet.

Nästa gång du ser dig själv i spegeln, säg då 'Herre Jesus Kristus, Guds Son, förbarma dig över mig, syndare'.

Men gör det tyst och säg inte ett ord till någon annan om det.